

Berlin høsten 2015

Det utspilte seg som en forholdsvis uproblematisk affære å flytte fjorten sosiologistudenter og en professor ned fra Leninhøyden og den betryggende fukt mellom de syv fjell, og nedover kontinentet, nærmere bestemt til sosiologifagets vugge i Tyskland.

Ole Johnny orienterer om kart og navigering. Her på Schöneberg flyplass

First things first: Currywurst, Berlins nasjonalrett, anskaffes på flyplassen

Bydelen Kreuzberg, vårt tilholdssted for uken, befinner seg i det sørøstre hjørnet av Berlin og er byens ekvivalent til Oslos Grünerløkka. Bydelen har tidligere vært et strøk for de mindre privilegerte, men de siste to tiår har pipa fått en annen lyd og flere kunstnerkollektiv og uavhengige

butikker har gjort sitt inntog i den tidligere oversette bydelen. Den seneste tid er imidlertid gentrifisering så langt

fremskredet at flere av disse kreative konglomerater og alternative sjeler har måttet flykte sørøst fra ubarmhjertige tilbud-og-etterspørsel-mekanismer og stigende priser.

Gruppen fant seg imidlertid til rette blant avskallet murpuss og gamle retromøbler og det var ingen som stusset nevneverdig over de sjarmerende rottene som tasset rundt på fortauet utenfor første dags lønsgiveri.

Den første kveld ble middagen inntatt på en nedlagt jernbanestasjon situert i parken like ved hostellet 36

Rooms. Parken, som i forgangne tider var et område for forlystelse og rekreasjon, er nå fortsatt brukt til forlystelse, men den har i all hovedsak blitt overtatt av markedskreftene og etterspørselen er størst etter ymse substanser og diverse droger.

Kjøp og salg var også et tema for mange av de reisende i vårt følge. Den type kjøp det var snakk om da var riktignok av eksotiske vintageklær tidligere brukt av fiffige Berlinere, og salg på store kjeder ved fasjonable Alexanderplatz. Uten å ha presise tall for hånden vil undertegnede anslå at det ble lagt igjen en anelig mengde kronasjer i Berlinske kassaapparat.

Onsdag besøkte vi Hauptschule für Wirtschaft und Recht hvor Martin Kronauer ga oss en innføring i Berlins utvikling fra 1945 frem til idag. Martin er selv sosiolog og har ved gjentatte anledninger blitt besøkt av delegasjoner fra UiB. Han kunne fortelle at man i det lengste bør

Berlins historie: Martin Kronauer foreleser om unngå økonomisk og sosial utvikling siden 1945

å kalle noe interessant, da dette er det mest karakterløse man kan uttale om noe som helst. Hans beretning om utviklingen av Berlins bydeler, som har skutt fart siden 2005, var særlig interess- eh, kuriøst.

Tysk varme: Martin forteller om flyktningsituasjonen og tyskernes "Welcome society"

Ich bin ein Berliner: Det reisende følge på Kennedy-plassen foran City Hall

Martin forærte oss også kunnskap om det jødiske kvarter, og i utstillingen “We Could Have Been Neighbours” på City Hall fikk vi innsyn i deler av samfunnsendringen det tyske samfunn gjennomgikk på 30-tallet, og hvordan flukten fra Tyskland utspilte seg for flere jøder. Etterpå tok Martin oss med på en spasertur hvor han viste og forklarte utstillingen i form av plakater som henger rundt i byen med ulike lovendringer som gradvis innskrenket jødernes rettigheter.

Lovendring: Alle jøder må levere fra seg sine radioapparater. De som avstår vil bli straffeforfulgt.

I utstillingen “We Could Have Been Neighbours” kunne vi lese om skjebnene til bl.a. Albert Einstein samt den kontroversielle nakenfotografen Helmut Newton. Sistnevnte er permanent på utstilling ved Galleri de Fotografie, ved Berlin Zoo, og kan anbefales på det varmeste. Ha imidlertid i mente at museer og gallerier er stengt mandag.

Damen som guidet oss gjennom utstillingen lot seg forresten forbløffe over at hele gruppen faktisk var sosiologistudenter. Var vi ikke redde for å bli arbeidsledige?

Lønsjen ble inntatt på Potsdamer Platz hvor serveringssystemet var i tråd med tysk effektivitet og dermed fullstendig ubegripelig for oss fjellaper. Vi kompenserte med lett og dannet konversasjon om meningen med livet. Etter dette dro en utsending for å beskue Holocaust Memorial, hvor vi benyttet anledningen til å ta en håndsopprekning om Hannah Arendt i Hannah Arendt Strasse.

Dystert: Holocaust Memorial i regnvær

Turens andre foreleser var sosiologen Arndt Sorge. Også han har tidligere hatt

gleden av å dele sine akademiske perler med studentsvin fra Norge. Den norske delegasjonen følte seg hvertfall som svin da det tynt måtte bes om å få en aldri så liten luftepause etter at den eminente professor hadde formidlet i sytti sammenhengende minutter. Det viste seg at det tyske system er lagt opp til 120 minutters sammenhengende forelesninger. To av våre studenter pådro seg sterk forkjølelse bare ved tanken.

Industriksamfunnet: Arndt Sorge og studentfutter fra Sosiologisk institutt, UiB. Her foran Romfartsteknologisenteret i Brandenburg.

Arndt Sorge tilbyr seg også å være guide på en tur til Wildau, i Brandenburg: et gammelt industriområde, hvor samfunnet var delt i to av jernbaneskinnene: på den ene siden var industrien og arbeidsplassen,

på den andre siden av skinnene var familie og hjemmet.

*Struktur og overbygning:
Industribygg i Wildau,
Brandenburg.*

Lørdag var det duket for storstilt demonstrasjon mot TTIP/CETA og Ole Johnny hadde allerede avtalt med gamle radikale kamerater å dra på demoen, og inviterte medlemmene fra dessertgenerasjonen til å bli med. Tysk politi meldte at det var 150 000 demonstrerende som møtte opp foran Hauptbahnhof denne solfylte søndagen. Demonstrasjonsarrangøren rapporterte et oppmøte på 250 000.

Handlende agenter: Turistaktivister

Demonstrasjonen var som en folkefest og gatene var fylt til randen av tyskere og andre folk i alle farger og fasonger. Et slags Tysklands svar på Åge Aleksandersen buldret protestsanger ut over det som antagelig var Tysklands største PA-anlegg.

Samtlige av studentaktivistene var enige i at det var en udelte fornøyelse å være en del av tysk massesuggesjon.

Søndag er markedsdag og vi besøkte det nordlige Berlin i Prenzlauer Berg. Her oppsøkte vi Bernauer Strasse, en utendørs utstilling med fotografier, filmsnutter og infoplanketter over byggingen av Berlinmuren, samt skildringer av en rekke rømningsforsøk i perioden 1961-89. Det var strålende sol og bitende kaldt, men Bergensdelegasjonen fikk lest de aller fleste infoplankettene og innsikten i det besynderlige DDR er betraktelig hevet.

*Tegn i tiden: Fotografi fra DDR på
husvegg i Bernauer Strasse*

Turen gikk deretter videre med trikk til Mauer Park, et glimrende utendørsmarked hvor de har «noe fint og noe reinspikka skrot» (fritt etter Ole Johnny). Lommebøkene ble enda littegrann lettere da den svindyre Euroen ble byttet mot lekebiler, jakker, totebags og glühwein.

Mandag var vi igjen ved Wissenschaftszentrum Berlin (WZB), hvor vi var invitert til et seminar om det tyske utdanningssystemet, hvilket historisk sett har bidratt til å reproducere sosial ulikhet i Tyskland. Stipendiat Benjamin Edelstein fra WZB var vår vert. Vi var også så heldige å treffe på stipendiat ved UiB, Katarina Sass, som la frem doktorgradsarbeidet sitt omhandlende komparasjoner av norske og tyske tilnærminger til reform.

Bernauer Strasse: En stolpestudie

Wissenschaftszentrum Berlin für Sozialforschung (WZB)

Det er stort sett deilig å være norsk i Tyskland, og disse turistene vil på det varmeste anbefale instituttledelsen å opprettholde dette glimrende initiativ, samt oppfordre fremtidige reiselystne masterstudenter til å pakke notatblokken og kameraet (spøk – jeg mener selvfølgelig smarttelefonen) og vende snuten sørover mot det som nå må omtales som Europas kuleste og hippest by. Berlin er fortsatt – enn så lenge – fattig, men sexy.

Rullende rester: Trabanter fra DDR-tiden på tur foran East Side Gallery